

Facit

sid 3

1. Många tyckte att de levde i ett orättvist samhälle.
2. Frikyrkorörelsen.
3. Många ville ha en större religionsfrihet.
4. Svenska Missionskyrkan och pingströrelsen.
5. De kämpade för att Sverige skulle bli alkoholfritt.
6. De kämpade för rösträtt, högre löner, kortare arbetstid och bättre arbetsmiljö.
7. Socialdemokratiska partiet och fackföreningsrörelsen.
8. De kämpade för rösträtt, lika arvsrätt och att kvinnor skulle räknas som myndiga.
9. **frikyrkorörelsen** - Vi är landets äldsta folkrörelse,
nykterhetsrörelsen - Vi vill ha ett alkoholfritt land,
arbetarrörelsen - Vi arbetar för högre löner,
kvinnorörelsen - Vi kämpar för att kvinnor ska få utbilda sig,
idrottsrörelsen - Idag är vi den största folkrörelsen.

sid 6

1. Då fick döttrar ärva lika mycket som sina bröder.
2. De kunde komma ut i arbetslivet och öppna egna butiker.
3. Därför att samhället inte längre bestod av de gamla stånden, adel, präster, borgare och bönder.
4. Sveriges förste socialdemokratiska statsminister
5. Unionen upphörde och Norge blev ett självständigt land.

sid 10

1. mellan presidenten, kongressen och Högsta domstolen
2. Det kom många vita invandrare som tog marken från indianerna.
3. ett område där de vita bestämde att indianerna skulle bo.
4. George Washington
5. Nordstaterna hade stora städer med gott om industrier. I sydstaterna arbetade många i jordbruk.
6. en president som var motståndare till slaveriet.
7. För första gången användes järnvägen, kulsprutor, skyttegravar och krigsfartyg i metall.
8. De hade större befolkning och fler vapenfabriker.
9. De blev fria men fortsattes att diskrimineras av de vita.
10. Arbetarna stod stilla, medan delar kom rullande på ett band som sedan kunde sättas samman.

sid 13

1. att man känner gemenskap med människor inom ett område som talar samma språk och har samma historia.
2. Man ville kämpa för ett rättvisare Europa och kunna bilda egna självständiga stater.
3. I Ryssland, Osmanska riket och Österrike fanns många folkslag som ville bilda egna länder. I det som skulle bli Tyskland och Italien fanns många småriken som kunde enas till större länder.
4. Giuseppe Garibaldi
5. Preussen
6. Otto von Bismarck
7. rikskansler
8. tyskar, ungrare, tjecker, slovakar, rumäner, kroater, serber, polacker och ukrainare.
9. Grekland, Bulgarien, Rumänien och Serbien.
10. Turkiet
11. Där slogs alla försök till uppror hårt ner av den ryske tsaren.

sid 16

1. världsvälde
2. när europeiska stormakter erövrar och kontrollerar områden i andra världsdelar.
3. Man ville ha råvaror, kunna sälja varor, lägga beslag på jordbruksmark, visa makt och styrka.
4. Läraren rättar.
5. bomull, te, kryddor och jute.
6. Där fanns värdefulla varor som te, siden och porslin.
7. Britterna smugglade in opium, så att kineserna blev narkotikaberoende.
8. Ex. **Storbritannien** - Egypten, Sudan, Nigeria
Frankrike - Algeriet, Tchad, Mali
Tyskland - Kamerun, Tanzania
Portugal - Angola, Mocambique
Belgien - Kongo
9. Läraren rättar.

sid 21

1. Tyskland, Österrike-Ungern och Italien
2. Storbritannien, Frankrike och Ryssland
3. Läraren rättar.
4. För att skydda sig mot kulsprutor.
5. Därför det hade varit en revolution i Ryssland och den ryske tsaren hade tvingats att avgå.
6. Därför att tyska ubåtar sänkte amerikanska fartyg. Men även för att man hade lånat ut mycket pengar till Storbritannien och Frankrike.
7. Man dömdes till stora skadestånd, samt förlorade landområden och alla kolonier.
8. Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckoslovakien, Jugoslavien, Irland, Island, Österrike, Ungern, Turkiet och Sovjetunionen

sid 24

1. Det gick dåligt för Ryssland i kriget och dessutom var det ont om mat.
2. Kvinnorna demonstrerade och krävde bröd. Upproret spreds till arbetarna. Tsarens soldater vägrade slå ner upproret och gick över till folket. Tsaren fick avgå.
3. Vladimir Lenin. Han hade varit på flykt från tsarens spioner.
4. Lenin och bolsjevikerna gjorde en statskupp och tog makten. Duman, riksdagen stängdes och Lenin blev diktator.
5. kommunistpartiet
6. Lettland, Litauen och Polen.
7. Röda armén
8. Staten bestämde vad som skulle tillverkas, hur mycket lön arbetarna skulle få och vad varorna skulle kosta.
9. Bönder slaktade sina djur och förstörde sina redskap.
10. Det var Stalins fruktade fångläger dit protesterande bönder, arbetare och Stalins fiender skickades.

sid 28

1. Ekonomin blomstrade och många fick det bättre.
2. Många hade köpt aktier, ibland med lånade pengar, då flera började sälja aktier. Aktierna minskade i värde och ledde till att fabriker och banker fick stänga. Många blev då arbetslösa och fattiga.
3. Staten satsade pengar på att skapa jobb.
4. **Tyskland** - Hitler,
Italien - Mussolini,
Spanien - Franco,
Sovjetunionen - Stalin
5. För att klara av att betala skadeståndet efter kriget, tryckte man upp mängder med nya sedlar, vilket ledde till en inflation.
6. att Tyskland skulle ha revansch för den hårda Versaillesfreden och att judar och kommunister var orsaken till Tysklands olycka.
7. När den stora depressionen slog till i Tyskland blev många arbetslösa och började rösta på nazisterna.
8. judehat.
9. Synagogor sattes i brand och judiska hem och affärer plundrades eller slogs sönder. Många judar misshandlades eller mördades.
10. Storbritannien, Irland, Frankrike, Schweiz, Belgien, Nederländerna, Luxemburg och de nordiska länderna.

sid 34

1. Tyskland, Italien och senare även Japan
2. De ville undvika krig.
3. Tysklands flygbombningar över London och södra England.
4. Hårt motstånd utanför Moskva och senare även vinter och kyla.
5. Därför att japanska flygplan bombade den amerikanska flottbasen Pearl Harbour.
6. Storbritannien, USA och Sovjetunionen
7. Den dag då de allierade invaderade Normandie i Frankrike, (6 juni 1944).
8. De allierade besegrade Tyskland år 1945 och Hitler begick självmord i Berlin.
9. USA släppte två atombomber över Japan som sedan kapitulerade.
10. Läraren rättar.
11. Tyskland delades in i fyra ockupationszoner. De länder som Sovjet befriade blev sovjetiska lydstaten. Polen, Tjeckoslovakien och Österrike blev egna länder igen.
12. över sex miljoner
13. Läraren rättar.

sid 39

1. **NATO** - Ett försvarsblock med USA, Kanada och tio europeiska väststater,
Warszawapakten - Ett försvarsblock med Sovjet, Polen, Östtyskland, Tjeckoslovakien, Bulgarien, Rumänien och Ungern,
terrorbalans - att USA och Sovjet hade så mycket kärnvapen att ingen skulle våga börja ett nytt krig,
järnridån - en osynlig gräns mellan väst och öst som gick från Östersjön till Medelhavet.
2. USA och Sovjetunionen.
3. Bidrag, lån och varor från USA till europeiska länder för att få fart på Europas ekonomi, samt att hindra kommunismen att sprida sig.
4. De brittiska, amerikanska och franska ockupationszonerna bildade ett land, Västtyskland, medan den ryska zonen blev ett annat land, Östtyskland.
5. för att hindra flyktingar från att ta sig från Östberlin till Västberlin.
6. Därför att Sovjetunionen hade byggt ramper för kärnvapen på Cuba, som bara låg 30 km från USA.
7. När hon vägrade att ge sin plats i bussen åt en vit man, startade det en bojkott mot bussar som gjorde skillnad på vita och svarta.
8. Man skulle aldrig möta våld med våld, utan passivt motstånd.
9. USA försökte på detta sätt stoppa kommunismen i landet.
10. TV visade hur oskyldiga människor drabbades.

sid 43

1. Gagarin var först i rymden och Armstrong första människan på månen.
2. att få igång industrin och jordbruk, men det misslyckades och miljoner människor svält ihjäl.
3. Demonstranter och studenter slogs brutalt ner av militärer och stridsvagnar.
4. Israel hade just då bildats som en judisk stat i det arabiska Palestina.
5. Gazaremsan, Västbanken och Golanhöjderna.
6. en palestinsk befrielseorganisation som först bekämpade Israel med våld och senare arbetade mer politiskt.
7. Sovjets ledare Gorbatsjov tillät en förändring och tyckte att länderna i Östeuropa skulle få bestämma själva. Till sist splittras även Sovjetunionen.
8. Då föll Berlinmuren och folk från båda sidor av muren återförenades.

sid 47

1. De europeiska länderna var kraftigt försvagade efter kriget.
2. Länderna ville åt rikedomar och råvaror som fanns i kolonierna.
3. Tyskland hade förlorat sina kolonier redan efter första världskriget i Versaillesfreden.
4. Man hade förberett självständigheten med en demokratisk ledning som kunde ta över.
5. De skedde när befrielseledarna och de gamla makthavarna inte kom överens om när det var dags att lämna ifrån sig makten.
6. Olika folkgrupper kunde hamna inom samma land och efter frigörelsen blev det lätt konflikter mellan sådana folkgrupper.
7. Frihetskampen skedde utan våld och vapen och istället bekämpade man britterna genom att inte köpa brittiska varor, låta bli att betala skatter, vägra orättvisa lagar och visa motstånd i demonstrationer.
8. i ett muslimskt Pakistan och ett hinduiskt Indien.
9. Man delade upp befolkningen i vita och svarta, som innebar att man inte blandade vita och svarta, på t.ex. toaletter, parkbänkar och tågagnar.
10. särskilda markområden för de svarta som var ett slags reservat.

sid 53

1. att människor, företag och länder har knutits samman och gjort sig alltmer beroende av varandra.
2. Snabb teknisk utveckling, tillgång till internet och World Wide Web.
3. Läraren rättar.
4. Sovjetunionens sönderfall innebar att olika folkgruppers hat och fiendskap inom Jugoslavien vaknade till liv.
5. På ena sidan muslimska bozniaker och kroater, på den andra serber.
6. I kriget i Bosnien gjorde många sig skyldiga genom att tvinga folk att fly från sina hemtrakter, men även genom massmord och utplånande av byar.
7. USA trodde att Irak hade massförstörelsevapen. Man menade att man ville genomföra demokrati i Irak.
8. att en ung tunisisk fruktförsäljare år 2010 brände sig själv till döds i protest mot korrruptionen i Tunisien.
9. Man kunde samla människor till demonstrationer och lättare sprida sina idéer och tankar.
10. I flera av länderna startade maktkamper och inbördeskrig. Nya ledare kom till makten som fortsatte att förtrycka sina folk.
11. Läraren rättar.

sid 59

1. för att söka arbete på industrier.
2. Militärer sköt ihjäl fem personer som gick i ett demonstrationståg.
3. Det innebar att hela Sverige skulle vara ett tryggt hem med bra bostäder, sjukvård och utbildning.
4. Läraren rättar.
5. En gas som ersatte bensin under kriget. Gasen bildades när träkol brann i en behållare som satt fast bak på bilen.
6. Han räddade tusentals ungerska judar undan nazisterna i Budapest.
7. Sverige hade hållit sig utanför kriget och de svenska fabrikerna kunde tillverka mycket av det som andra länder behövde.
8. att alla skulle kunna leva ett tryggt liv med god barnomsorg, bra skolor, bra sjukvård, samt pension när de blev äldre.
9. Riksdagen bestämde att det på tio år skulle byggas en miljon bostäder för att lösa bostadsbristen.
10. oljekrisen och ransonering, andra länder började att tillverka varor som var billigare än de svenska.
11. Läraren rättar.

sid 63

1. samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.
2. Sameland, det område som samerna bor i .
3. Norge, Sverige, Finland och Ryssland.
4. att samerna var först med att bo i ett område innan några andra människor kom dit.
5. samernas bostad, byggd av trä, torv och näver, ibland tälduk.
6. Staten öppnade gruvor och samlade älvarnas vatten i stora dammar, vilket krympte renarnas betesmarker.
7. meänkieli (tornedalsfinska)
8. finnmarker eller finnskogar
9. Man bränner ner skog för att sedan kunna odla på marken.
10. Indien.
11. De tvingades att bo i tält eller i trävagnar.
12. Under andra världskriget upprättade nazisterna förintelsläger där totalt cirka sex miljoner judar mördades.
13. en liten mössa som alla män och pojkar har på sig i synagogan.
14. judarnas kyrkobyggnad